Vejledning om EU's forordning om AI

Når medarbejdere anvender AI-modeller (som f.eks. ChatGPT, Claude eller Gemini) **på eget initiativ** til administrative opgaver, tekstforfatning, idégenerering eller forberedelse af aktiviteter, reguleres dette af **EU's AI-forordning**.

Selvom brugen sker decentralt og uformelt, gælder forordningen stadig, da den regulerer *enhver* ibrugtagning af AI inden for EU.

(Er det foreningen, som pålægger medarbejderen at bruge AI, eller som vælger at integrere AI i foreningens tilbud og løsninger er der flere regler end de, som er beskrevet nedenfor. Læs mere hos Digitaliseringsstyrelsen).

Her er de vigtigste regler og juridiske konsekvenser for FrikirkeNets medlemmer gældende for tilfælde, hvor brugen af AI sker decentralt og uformelt:

1. FrikirkeNet-medlemmet som "idriftsætter"

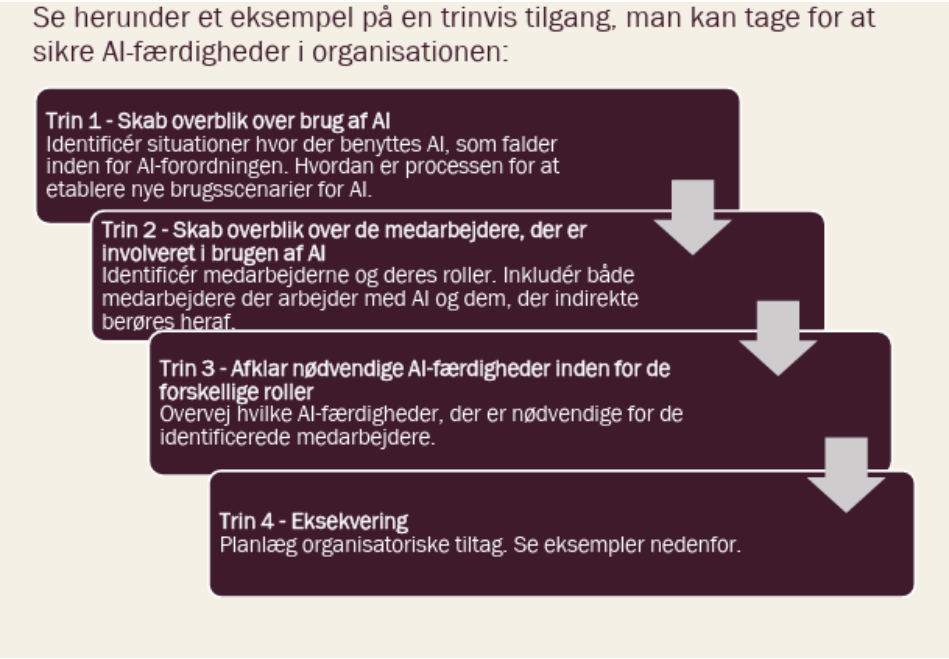
Selvom det er medarbejderne selv, der tager initiativet, er det i juridisk forstand **arbejdsgiveren som organisation**, der anses for at være såkaldt *idriftsætter*, hvis værktøjerne bruges i organisationens regi eller til dens opgaver.
Når brugen sker på medarbejdernes eget initiativ, er der typisk ikke tale om indkøb af avancerede, specialudviklede systemer, men derimod brug af generelle AI-modeller til almen brug.

2. Hvilke specifikke regler gælder i praksis?

- **Forbudt AI-praksis (Artikel 5):**Visse former for AI er **fuldstændig forbudt** (f.eks. subliminal manipulation, udnyttelse af sårbare grupper eller social scoring). Medarbejdere må under ingen omstændigheder anvende AI til formål, der krænker grundlæggende rettigheder – f.eks. til at lave profiler på kirkens medlemmer baseret på følsomme personoplysninger (trossamfund, adfærd mv.).

- **Gennemsigtigheds- og mærkningskrav (Artikel 50=:**Hvis medarbejderne bruger AI til at generere indhold, der offentliggøres (f.eks. artikler på kirkens hjemmeside, officielle nyhedsbreve eller offentlige oplysninger af almen interesse), skal man være opmærksom på transparensreglerne. AI-genereret tekst eller materiale, der præsenteres for offentligheden, skal under visse betingelser mærkes, medmindre der har været reel menneskelig redaktionel kontrol*.

- **Krav om "AI-færdigheder" (Artikel 4):** Forordningen stiller krav om, at organisationer, der forlanger eller tillader brug af AI, skal sikre et tilstrækkeligt niveau af *AI-færdigheder* hos deres personale - herunder at folk ved, hvad teknologien kan, og hvad dens begrænsninger og risici er – fx risikoen for faktuelle fejl.

(Grafik: Digitaliseringsstyrelsen)

3. Risici og faldgruber for frikirker (GDPR & tavshedspligt)

Selvom AI-forordningen primært klassificerer de fleste civile skrivebordsopgaver som "lav risiko" eller "minimal risiko", er der andre lovkomplekser, der rammer hårdt, når medarbejdere bruger AI på eget initiativ:

Persondataforordningen (GDPR): Dette er den største juridiske risiko for en frikirke. FrikirkeNets medlemmer behandler ofte *følsomme personoplysninger* (trossamfundstilhørsforhold, cpr-numre, personlige samtaler med præster/sjælesørgere, interne medlemslister osv.).

***Faldgrube**:* Hvis en medarbejder fodrer en offentlig AI-chat med fortrolige oplysninger eller noter fra en fortrolig samtale for at få hjælp til at summere dem, kan det være et **brud på persondatasikkerheden (GDPR-brud)**, fordi dataene kan blive brugt til modellens træning, eller fordi tjenesten ikke opfylder databehandlerkrav.

Tavshedspligt og sjælesorg: For kirkelig betjening og sjælesorg gælder der skærpede etiske og retlige hensyn. AI-modeller må ***aldrig*** modtage informationer, der er omfattet af kirkelig tavshedspligt.

Anbefalinger: Hvad bør FrikirkeNets medlemmer gøre?
Når medarbejdere bruger AI på eget initiativ, bevæger foreningen sig i en gråzone, hvor kirken juridisk set stadig har ansvaret. Det anbefales derfor at tage følgende skridt:

- **Vedtag en intern AI-politik:** Formuler korte og klare retningslinjer for de ansatte og frivillige. Politikken bør fastslå:
    - *Hvilke data der **aldrig** må indtastes i AI* (personfølsomme oplysninger, cpr-numre, fortrolige sjælesorgsnoter og interne medlemsdata).

- *At AI kun må bruges som en støttefunktion* (idégenerering, sprogrevision), og at et menneske altid har det fulde ansvar for det endelige indhold.

- **Afklar godkendte værktøjer:** Henvis medarbejderne til enterprise-versioner af AI-værktøjer (hvis man har licenser til det), hvor data *ikke* gemmes eller genbruges til at træne den underliggende sprogmodel - frem for gratis forbrugerversioner.

** AI-forordningens Artikel 50 skelner skarpt mellem **hvem** der opretter indholdet, **hvor meget menneskelig kontrol** der er over det, og **hvilken type indhold** der er tale om.*

Menneskelig redigering udløser en vigtig undtagelse
*Hvis en medarbejder bruger en AI-model som et redskab til at skrive et første udkast, og derefter **gennemgår, redigerer, faktatjekker og godkender** teksten, gælder mærkningskravet for AI-genereret tekst i udgangspunktet **ikke**.*
I det øjeblik et menneske udøver reel redaktionel kontrol og tager det fulde ansvar for teksten, anses det for at være et menneskeligt værk udarbejdet med bistand fra AI – ligesom hvis man havde brugt et stavekontrolprogram, en opslagsbog eller en søgemaskine.

Hvornår SKAL der markeres? (Artikel 50)
AI-forordningen stiller kun krav om mærkning og oplysning i specifikke situationer:

***Direkte interaktion med brugere (Chatbots):** Hvis kirken indsætter en automatisk AI-chatbot på sin hjemmeside, der svarer folk direkte, skal brugerne oplyses om, at de taler med en AI.*

***Fuldautomatisk tekstgenerering:** Hvis man lader en AI generere og offentliggøre tekster automatisk (f.eks. automatiske nyhedsopdateringer) til offentligheden, uden at et menneske læser og godkender det først, skal det mærkes.*

***Deepfakes og syntetiske medier (Billeder, lyd og video):** Hvis man genererer eller manipulerede billeder, lyd eller videoer, der ligner rigtige personer, steder eller begivenheder (f.eks. et AI-genereret billede af kirkens præst eller en syntetisk lydfil), **skal** det tydeligt mærkes som AI-genereret.*

***Tekster af almen interesse (Samfundsdebat/politik):** Hvis AI-genereret tekst udgives med det formål at informere offentligheden om emner af almen eller politisk interesse, skal det mærkes — medmindre teksten har været underkastet en menneskelig redaktionel proces og en fysisk eller juridisk person bærer det redaktionelle ansvar.*